نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
دوره ششم، زمستان ۱۴۰۱، شماره چهارم، صفحه ۵۸۰

سخن سردبیر

غفلت‌های فرهنگ سلامت و راهبردهای جبران آن، با تأمّل بر نقش استادان

افزایش آگاهی، مسئولیت‌پذیری، توانمندی و مشارکت ساختارمند و فعالانه فرد، خانواده و جامعه در تأمین، حفظ و ارتقای سلامت، با رویکرد ارتقای فرهنگ و سواد سلامت جامعه و آحاد آن، از ارکان حیاتی سیاست‌های کلی سلامت، ابلاغی مقام معظم رهبری است. با گذشت ۸ سال از ابلاغ، ضعف‌ها و غفلت‌های مهمی در تحقق این منشور بنیادین سیاست‌گذاری سلامت مشهود است. فلسفه ابلاغ سیاست‌های کلی سلامت، برخورداری آحاد مردم شریف ایران از نعمت الهی سلامت است. این عطیه الهی بیکرانه بوده و همه ساحات شناخته شده و ناشناش سلامت را دربر می‌گیرد. در منظومه سلامت همه‌جانبه هر مرتبه‌ای حاصل شود، مراتب والاتری وجود خواهد داشت. از تجلیات زیبا و نورانی این موهبت الهی، عدالت است و عدالت در سلامت از ضروریات قطعی جامعه آرمانی اسلامی است، که سرانجام با تحقق عدالت موعود و ظهور منجی عالم بشریت حضرت بقیه‌الله‌الاعظم "عج"، نصیب جامعه بشری خواهد شد. برخورداری عادلانه آحاد جامعه انسانی از نعمت سلامت، نیازمند برخورداری از اقتضائات و مقدمات و زمینه‌های ضروری آن می‌باشد. بعضی از این زمینه‌ها عبارتند از:

- فرهنگ شایسته‌ای که سبک زندگی سالم، برجسته‌ترین نماد آن باشد؛
- شناخت عمیق جامعه و آحاد آن، از حقوق حقّه الهی سلامت همه‌جانبه خود در تمام مراحل زندگی؛
- آگاهی و دانائی آحاد جامعه از دانستنی‌های ضروری در مورد سلامت خود؛
- برخورداری جامعه از زمامداران و کارگزارانی که نسبت به ضروریات سلامت همه‌جانبه آشنا و عامل باشند؛
- برخورداری جامعه از نظامی دانا، مسئول و پاسخگو به نیازهای سلامت همه‌جانبه عموم مردم، در همه شرایط؛
- اتخاذ رویکردهای«عدالت‌محوری»؛ «دانایی‌محوری»؛ «جامع‌نگری»؛ «جامعه‌نگری» و «ارزش‌محوری» توسط نظام سلامت؛

از وجوه مشترک همه موارد بالا، «ارتقای فرهنگ و سواد سلامت جامعه و آحاد آن» می‌باشد. ضرورت حیاتی و سرنوشت سازی، که شایسته است با تلاش‌های مضاعف در تمام سطوح و مراتب و ارکان مسئولیّت‌دار زمان حاضر و آینده، جبران شود. مبدأ این دوره به‌صورت شفاف، آغاز سال ۱۴۰۲ شمسی خواهد بود که طلیعه آن مقارن با ماه مبارک رمضان است. انتظار می‌رود عموم صاحبنظران و مسئولان حوزه فرهنگ و سواد سلامت، به‌ویژه دانشگاه‌ها، نسبت به وظایف خطیر خود، مسئولانه اقدام و نسبت به جبران آنچه غفلت شده و آنچه برای زمان حاضر و آینده بر ذمّه است، اهتمام نمایند. موارد پیشنهادی زیر می‌تواند راهگشا باشد:

- نیازسنجی و اولویت‌بندی نیازهای مردم و جامعه در حوزه فرهنگ و سواد سلامت؛
- تعیین و ایجاد ساختارهای فرهنگی دارای مسئولیت مستقیم و تعیین و تبیین مسئولیت‌های سایر ساختارهای مرتبط؛
- تولید محتوای مناسب برای ارتقای فرهنگ و سواد سلامت، متناسب با نیازهای اقشار و گروه‌های مختلف، با بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی، فرهنگی، رسانه‌ای، هنری، ادبی و اجرایی و امکانات بالقوه همه نهادها، مراکز علمی و دانشگاهی و به‌ویژه حوزه سلامت؛
- شناسایی و رهیافت شیوه‌های معتبر و نافذ آموزش و اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی در سطوح افراد، خانواده‌ها و جامعه؛
- جلب مشارکت جامعه و سازماندهی ظرفیت‌های عظیم مردم‌نهاد؛
- جلب مشارکت نهادها و ساختارهای فرهنگی میان‌بخشی، به‌ویژه حوزه‌های علمیه دینی، مراجع علوم انسانی، مجامع ادبی، هنری، تربیتی، پرورشی، ورزشی و به‌ویژه رسانه‌ای؛

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-10-07]